

Brief:

Spildevandsselskabernes klimatilpasning

Nøgletal om spildevandsselskabernes idriftsatte klimatilpasningsprojekter, 2021-2025

For at forebygge og afbøde afledte skader fra mere og kraftigere regn i Danmark har spildevandsselskaberne i årene 2021-2025 idriftsat 104 klimatilpasningsprojekter.¹ Omkostninger forbundet med disse projekter medregnes første gang i året efter idriftsættelsen af projektet, dvs. fra og med 2022. Nøgletallene indeholder ikke omkostninger til spildevandsselskabernes klimatilpasning, der er idriftsat før 2021.

- *De samlede anslåede årlige omkostninger til projekter idriftsat siden 2021 voksede fra 15 mio. kr. i 2022 til 67 mio. kr. i 2026. Årlige omkostninger består af drifts- og renteomkostninger samt afskrivninger på idriftsatte klimatilpasningsanlæg.*
- *Spildevandsselskaberne har investeret omkring 2,1 mia. kr. i klimatilpasningsprojekter, der er idriftsat i perioden 2021-2025. De idriftsatte anlægsinvesteringer typisk er foretaget over adskillige år og derefter sat i drift i et givent år.*
- *Spildevandsselskabernes investeringer i disse klimatilpasningsprojekter faldt med 15 pct. fra 2024 til 2025, hvor de gennemsnitlige investeringer pr. projekt steg med 88 pct. fra 12 mio. kr. til 22 mio. kr.*
- *Projekter, der kan håndtere hhv. 5- og 100- års regnhændelser, er langt de mest udbredte, målt i anlægsinvesteringer og antal projekter.*
- *85 pct. af anlægsinvesteringerne er foretaget i København og omegn eller i Aarhus.*

I det følgende redegøres for spildevandsselskabernes klimatilpasningsindsats, der er idriftsat i 2021-2025 på grundlag af indberettede oplysninger fra spildevandsselskaberne. Baggrunden for opgørelsen af klimatilpasningsindsatsen er beskrevet i Boks 1. Alle beløb er opgjort i 2025-priser.²

¹ Klimatilpasningsprojekter er 1) projekter, der har som hovedformål at forhøje serviceniveauet i forhold til håndtering af tag- og overfladevand eller reducere skadesomkostningerne i et område, som skyldes oversvømmelse fra regnvandskloakker eller kloakker med en blanding af regn- og spildevand og 2) projekter, hvor et område nykloakeres til et højere serviceniveau for håndtering af tag- og overfladevand end en 5-års regnhændelse i et separatkloakeret område eller en 10-års regnhændelse i et fælleskloakeret område.

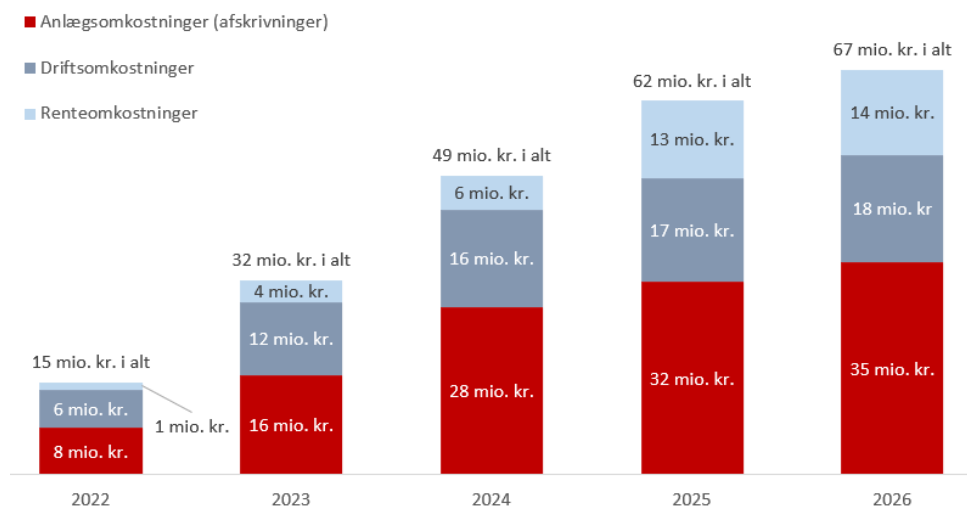
² Der er anvendt de samme prisindeks i fastprisberegningen, som anvendes til priskorrektion af de regulerede vandselskabers økonomiske rammer.

Omkostningerne ved klimatilpasningsprojekterne er på 67 mio. kr. i 2026

Klimatilpasningsprojekterne medfører årlige omkostninger relateret til den løbende drift, og projekterne indebærer også renteomkostninger, hvis selskaberne har optaget lån til finansieringen. Disse omkostninger kommer ud over de årlige afskrivninger på investeringerne, der opgøres som anlægsinvesteringen fordelt over aktivets forventede levetid og afspejler den løbende brug af klimatilpasningsanlægget gennem dets levetid. Selskabernes årlige omkostninger udgøres således af anlægsomkostninger (afskrivninger) samt drifts- og renteomkostninger.³ De samlede anslåede årlige omkostninger forbundet med klimatilpasningsprojekter idriftsat i perioden 2021-2025 er vokset fra 15 mio. kr. i 2022 til 67 mio. kr. i 2026, jf. **Figur 1**.

Figur 1: De anslåede årlige omkostninger ved klimatilpasningsprojekter idriftsat siden 2021

Omkostninger fordelt efter type, 2025-priser

Anm.: Anlægsomkostninger (afskrivninger) opgøres ved at dele anlægsinvesteringen i 2025-priser med den forventede levetid på projektet, som selskaberne har indberettet. De årlige drifts- og renteomkostninger stammer fra selskabernes indberetninger. Drifts- og renteomkostningerne kan over tid variere fra de oplyste omkostninger på indberetningstidspunktet. Det er til opgørelsen af figuren lagt til grund, at omkostningerne til projekterne starter i året efter idriftsættelsen, hvilket blandt andet skyldes, at projekterne i nogle tilfælde først idriftsættes ved udgangen af idriftsættelsesåret.

Kilde: Spildevandsselskabernes indberetning af idriftsatte klimatilpasningsprojekter samt egne beregninger.

I 2026 udgør afskrivninger på anlægsinvesteringerne 52 pct. af omkostningerne, svarende til 35 mio. kr., mens driftsomkostninger og renteomkostninger udgør hhv. 27 pct. (18 mio. kr.) og 21 pct. (14 mio. kr.). Omkostningerne til klimatilpasning dækkes helt overvejende af vandforbrugerne gennem vandtaksterne, der kan stige som følge af tillæg til selskabernes økonomiske rammer.⁴

³ Renteomkostninger er opgjort som gennemsnitlige renteomkostninger og eventuelle øvrige finansielle omkostninger pr. år fordelt ligeligt gennem anlæggets levetid.

⁴ Vandselskaberne er naturlige monopoler, hvor forbrugerne ikke kan vælge et andet vandselskab. Derfor er selskaberne underlagt økonomisk regulering. Reguleringen er baseret på økonomiske rammer. De økonomiske rammer er et loft over de største drikkevands- og spildevandsselskaber indtægter. De økonomiske rammer justeres blandt andet med tillæg til nye opgaver, pristalskorrektion, der tager højde for udvikling i prisniveau, samt effektiviseringskrav, der har til formål at efterligne et konkurrencepres med henblik på at understøtte en effektiv vandsektor.

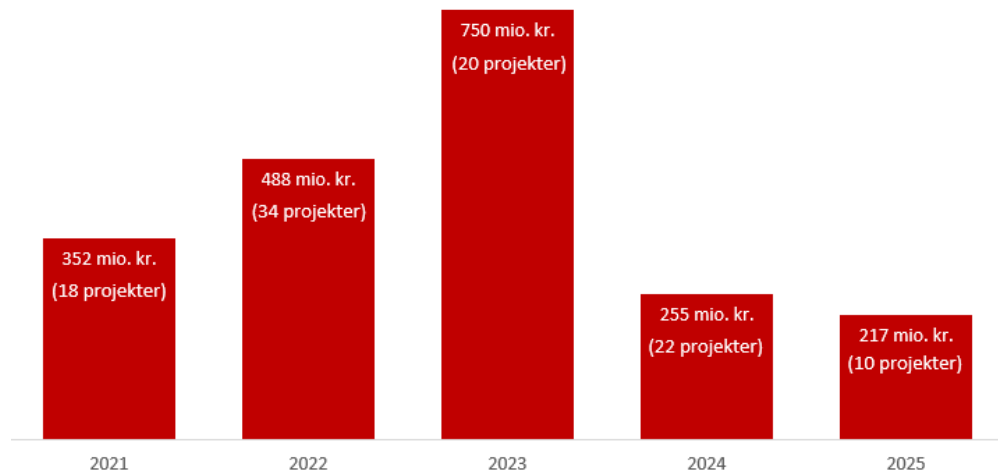
Projekter idriftsat i 2021-2025 indebar anlægsinvesteringer på omkring 2,1 mia. kr.

Spildevandsselskaberne har i 2021-2025 idriftsat 104 klimatilpasningsprojekter til omkring 2,1 mia. kr. Klimatilpasningsprojekter omfatter fx etablering af skybrudsledninger og -bassiner, nedsækning af arealer og adskillelse af regn- og spildevand i kloaknettet (separatkloakering).

Fra 2021 til 2023 voksede anlægsinvesteringer til idriftsatte projekter, hvorefter de aftog i 2024 og 2025, jf. **Figur 2**.⁵ Det markante fald i de idriftsatte anlægsinvesteringer efter 2023 afspejler, at der i 2023 blev idriftsat enkelte særligt investeringstunge projekter. Faldet er således ikke nødvendigvis udtryk for et fald i den underliggende klimatilpasningsaktivitet af projekter, som først sættes i drift i de kommende år.

Figur 2: Anlægsinvesteringer i klimatilpasning

Samlede anlægsinvesteringer i mio. kr. og antal projekter, 2025-priser

Anm.: Selskaberne har indberettet oplysninger om idriftsatte projekter. Selskaberne har selv afgrænset, hvad der betegnes som et projekt. Projekterne kan indeholde anlægsinvesteringer foretaget i flere år frem til idriftsættelsen.

Kilde: Spildevandsselskabernes indberetning af oplysninger om idriftsatte klimatilpasningsprojekter samt egne beregninger.

De gennemsnitlige anlægsinvesteringer pr. projekt i 2021-2025 har været 20 mio. kr. og spænder mellem 12 mio. kr. i 2024 og 37 mio. kr. i 2023.

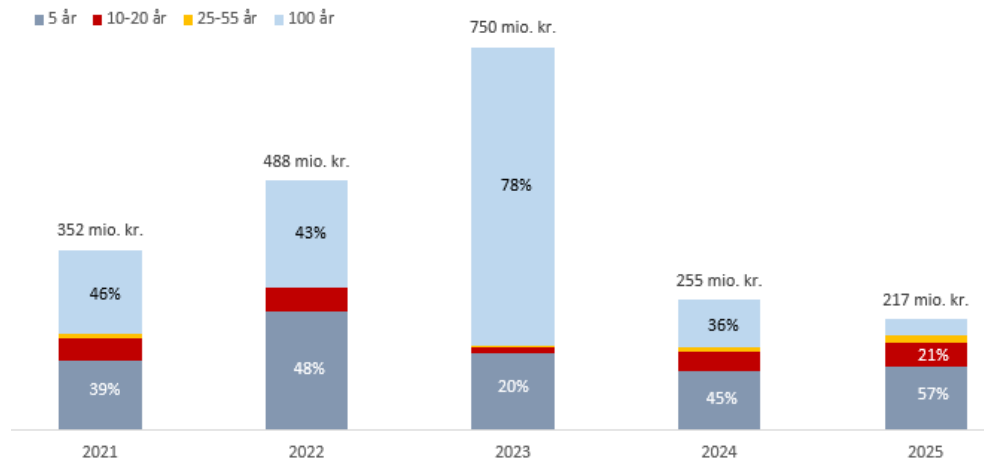
Klimatilpasningsprojekterne skal håndtere særligt store regnhændelser

Klimatilpasningsprojekternes *serviceniveau* er et udtryk for, hvor voldsom en regnhændelse de kan håndtere. Hvis serviceniveauet fx er 100 år, kan projektet håndtere en meget stor regnhændelse, der kun forventes at finde sted én gang i løbet af en 100-årig periode. I femåret 2021-2025 er 5- og 100-års serviceniveauer de mest udbredte, både målt i anlægsinvesteringer og antal projekter.

⁵ Der er i både 2021 og 2022 idriftsat et projekt, som ikke har indeholdt anlægsinvesteringer. I 2023 er der to idriftsatte projekter, som ikke har indeholdt anlægsinvesteringer. I 2026 er det indberettet et ekstra projekt, som blev sat i drift i 2024.

I 2025 havde 57 pct. af anlægsinvesteringerne et serviceniveau på 5 år, mens 21 pct. havde et serviceniveau på 10-20 år. De resterende 21 pct. havde serviceniveauer mellem 25 og 100 år, jf. **Figur 3**. De høje anlægsinvesteringer i 2023 kan henføres til, at der i det år blev sat enkelte meget dyre projekter i drift med et serviceniveau på 100 år.

Figur 3. Anlægsinvesteringer fordelt på serviceniveau 2021-2025
Anlægsinvesteringer fordelt på serviceniveau målt i år, 2025-priser

Anm.: Servicenniveau angiver den forventede hyppighed målt i år for en oversvømmelse efter klimatilpasningsindsatsen er idriftsat.

Kilde: Spildevandsselskabernes indberetning af idriftsatte klimatilpasningsprojekter samt egne beregninger.

Priserne på klimatilpasningsprojekter med forskellige serviceniveauer er forskellige i omfang og indhold og er vanskelige at sammenligne. Projekter med serviceniveau på 5 år har fx oftere til formål at adskille regn- og spildevand i kloakledningerne (separatkloakering). Disse projekter kan dække store geografiske områder, hvilket ofte vil være forbundet med forholdsvis store anlægsinvesteringer. Til sammenligning omfatter projekter med et serviceniveau på 100 år ofte etablering af fx forsinkelsesveje og bassiner, som ikke nødvendigvis har samme geografiske omfang, og derfor ikke nødvendigvis er forbundet med lige så høje anlægsinvesteringer per projekt.

I perioden 2021-2025 havde et gennemsnitligt projekt med et serviceniveau på 5 år en anlægsinvestering på 32 mio. kr., mens et gennemsnitligt projekt med et serviceniveau på 100 år havde en anlægsinvestering på 22 mio. kr.

Klimatilpasningen foregår primært i København og omegn samt i Aarhus Kommune, hvor 74 ud af 104 projekter er idriftsat i 2021-2025.⁶ Disse 74 projekter har højere anlægsinvesteringer i gennemsnit og har en samlet anlægsinvestering på 1,8 mia. kr. af de samlede anlægsinvesteringer i 2021-2025 på omkring 2,1 mia. kr., svarende til 85 pct. Til sammenligning bor ca. 30 pct. af befolkningen i disse geografiske områder (pr. 1. januar 2024).

⁶ København og omegn er afgrænset til de spildevandsselskaber som er hjemmehørende i følgende kommuner: København, Frederiksberg, Dragør, Tårnby, Albertslund, Ballerup, Brøndby, Gentofte, Gladsaxe, Glostrup, Herlev, Hvidovre, Høje-Taastrup, Ishøj, Lyngby-Taarbæk, Rødovre samt Vallensbæk. Afgrænsningen er baseret på Danmarks Statistiks geografiske inddeling af Danmarks regioner, landsdele og kommuner (NUTS_V1_2007).

Kommunerne medfinansierer anlægsinvesteringer til klimatilpasningsprojekter

Spildevandsselskabernes ejerkommuner har medfinansieret 3 af de 10 projekter, som blev sat i drift i 2025.

Tidligere års opgørelser af medfinansiering fra andre parter end spildevandsselskaberne er ikke gentaget, da en kontrolberegning har vist, at indberetninger kan være fejlbehæftede og derfor ikke giver et retvisende billede af medfinansieringen. Vandsektortilsynet har på nuværende tidspunkt ikke de oplysninger, der er nødvendige for at opgøre medfinansieringen. Tidligere oplyste økonomiske nøgletal om medfinansieringen bør derfor ikke anvendes.

Boks 1: Politisk aftale fra 2020 medførte ændrede regler for spildevandsselskabernes klimatilpasning

Der blev i maj 2020 indgået politisk aftale om spildevandsselskabers klimatilpasning.⁷ De nye regler indebærer blandt andet, at klimatilpasningsprojekter skal være omkostningseffektive og under visse betingelser tilpasset til et samfundsøkonomisk hensigtsmæssigt niveau.⁸ Det har til formål at bidrage til, at forbrugerne beskyttes mod unødigt høje vandpriser. Reglerne trådte i kraft i januar 2021.

Sammen med de ændrede regler trådte en overgangsordning for klimatilpasningsprojekter i kraft. Overgangsordningen indebærer, at spildevandsselskaberne indtil den 1. januar 2027 kan gennemføre klimatilpasningsprojekter efter de tidligere regler⁹, hvis de lever op til nogle betingelser og har anmeldt projektet til Vandsektortilsynet den 15. april 2021. For projekter, som gennemføres på overgangsordningen, er der ikke krav om samfundsøkonomisk hensigtsmæssighed og omkostningseffektivitet.

Det følger også af den politiske aftale, at Vandsektortilsynet årligt skal opgøre nøgletal, som gør det muligt at belyse spildevandsselskabernes klimatilpasningsindsats, herunder blandt andet eventuelle risici for overinvesteringer eller barrierer for en hensigtsmæssig klimatilpasning. Vandsektortilsynet har i årene 2022-2026 indhentet oplysninger fra spildevandsselskaberne om de klimatilpasningsprojekter, selskaberne har sat i drift året inden.

Oplysningerne omhandler de klimatilpasningsprojekter, som spildevandsselskaberne helt eller delvist har finansieret, uagtet om dette har givet direkte anledning til en forhøjelse af selskabets indtægtsramme eller ej. Oplysningerne vedrører økonomiske forhold samt en række øvrige oplysninger, herunder fx om projekternes specifikke formål, deres forventede levetid samt geografiske placering.

Vandsektortilsynet planlægger at analysere spildevandsselskabernes klimatilpasning

Vandsektortilsynet planlægger at igangsætte en analyse af spildevandsselskabernes klimatilpasningsindsats. Formålet med analysen vil være at undersøge tilgange til at belyse eventuelle risici for overinvesteringer samt barrierer for en hensigtsmæssig klimatilpasning.

⁷ Aftalepartierne er Socialdemokratiet, Radikale Venstre, Socialistisk Folkeparti, Enhedslisten, Dansk Folkeparti, Venstre, Det Konservative Folkeparti og Liberal Alliance. Aftalen ligger her: [Aftale om spildevandsselskabers klimatilpasning \(kfst.dk\)](#).

⁸ Jf. BEK nr. 105 af 20/01/2026 (Omkostningsbekendtgørelsen) § 3, stk. 3 og 4. Tidligere BEK nr. 1408 af 05/12/2024.

⁹ Jf. BEK nr. 159 af 26. februar 2016: "Bekendtgørelse om spildevandsforsyningsselskabers medfinansiering af kommunale og private projekter vedrørende tag- og overfladevand".